

Salon kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Kaupunginhallitus 22.06.2026
3711/03.00.00.00/2026

Valmistelija

elinvoimajohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02 778 5001,
yhteyspäällikkö Saija Karnisto-Toivonen, saija.karnisto-toivonen@salo.fi,
02 7782 569

Taustaa

Ympäristöministeriö pyysi 21.05.2026 (VN/12570/2024) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta. Kyseessä on hallitusohjelma- kirjauksiin pohjautuva luonnos, ja hallituksen esityksen sisällöstä linjataan hallituksessa lausuntokierroksen jälkeen.

Esityksellä toimeenpannaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksia kuntien toissijaisen vastuun tarkentamisesta vain aitoihin markkinapuutetilanteisiin ja sidos- yksiköiden ulosmyyntirajojen yhtenäistämistä viiteen prosenttiin tai 500 000 euroon liikevaihdosta. Lisäksi säädettäisiin jätetoimialaa koskevasta poikkeuksesta hankintalakiin esitetystä sidosyksiköiden 10 % vähimmäisomistusvaatimuksesta sekä tiukasta velvoitteesta jätteenkuljetuksen kilpailutuksiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027.

Salon kaupungin lausunto

Salon kaupunki katsoo, että ulosmyyntirajojen laskeminen nykyisestä kymmenestä prosentista viiteen prosenttiin heikentäisi jätehuollon toimivuutta ja jätehuoltopalvelujen saatavuutta ympäri Suomen sekä aiheuttaisi kunnille ja niiden omistamille jäteyhtiöille hyvin merkittävän hallinnollisen taakan ja kustannukset. Muutoksesta kärsivät myös ne yhtiöt, joille kuntayhtiöiden tarjoamat jätehuoltopalvelut ovat tarpeellisia tai jopa välttämättömiä. Esitysluonnoksen vaikutusten arvioinneissa todetaan, että nykyisen tason säilyttäminen olisi parempi ratkaisu kuin rajan laskeminen.

Salon kaupunki totaa myös, että ulosmyyntiraja on poikkeuksellisen alhainen verrattuna muiden EU-maiden säätämiin ulosmyyntirajoihin, sillä pääosa niistä on ottanut lainsäädäntöönsä EU-direktiivin mukaisen ulosmyyntirajan, joka on 20 prosenttia.

Yritystoiminnalle ja kilpailulle koituvat hyödyt olisivat ympäristöministeriön arvion mukaan vähäisiä, eikä Suomen olosuhteissa lisää kilpailua kaikkialle Suomen alueella ole edes saatavissa kysynnän vähäisyyden ja pitkien etäisyyksien vuoksi. Näistä syistä Salon kaupunki katsoo, että ulosmyyntirajoja ei tule laskea nykyisestään.

Salon kaupunki pitää hyvänä, että jätehuolto ollaan rajaamassa uudessa hankintalaissa määritellyn sidosyksikkösääntelyn vähintään 10 prosentin omistusvaatimuksen ulkopuolelle. Tämä turvaa jätehuollon pitkän tähtäimen kehittämistä ja palveluiden saatavuutta.

Esitysluonnoksessa todetaan seuraavaa: ”Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kunnan on hankittava jätteenkuljetuspalvelut kilpailuttamalla ne noudattaen julkisista hankinnoista ja

käyttöoikeussopimuksista annettua lakia. Kilpailuttamisvelvollisuudesta voidaan erityisen painavasta syystä poiketa enintään viideksi vuodeksi.”

Tämä ehdotus on ristiriidassa EU:n sisämarkkinasäännösten ja hankintadirektiivien sekä niitä koskevan vakiintuneen Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa. Oikeuskäytännössä on säännönmukaisesti korostettu sitä, että hankintayksiköllä on oikeus päättää itse siitä, tuottaako se vastuulleen kuuluvat palvelut itse vai hankkiiko se ne kilpailuttamalla hankintalainsäädännön mukaisesti.

Ehdotus on ristiriidassa myös Suomen perustuslain kanssa, sillä eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon ytimessä on kunnan vastuulle kuuluvien tehtävien tuotantotavasta päättäminen. Tämän vuoksi Salon kaupunki katsoo, että kuntien omistamilla yhtiöillä tulee jatkossakin olla mahdollisuus valita myös omana toimintana toteutettu kuljetus. Myös esityksen perusteluissa on todettu, että eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta yhtiöt ovat laajasti kilpailuttaneet kuljetukset.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa valmistelutekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös

Tiedoksianto

Hallintoasiantuntija: Lausuntopalvelu.fi